

Posudek na bakalářskou práci

Název práce: Kolokační analýza lemmatu *krásna* v korpusech českého psaného jazyka

Autor práce: Alex Círek

Vedoucí práce: Jiří Milička

Bakalářská práce Alexe Círka si klade za cíl nahlédnout význam lemmatu *krásný*, ústředního to pojmu pro estetiku, jeho druhý obor, prizmatem toho, jak se toto slovo skutečně užívá v běžných českých textech psaných běžnými lidmi, tedy metodologií běžnou v korpusové lingvistice.

Práce je z lingvistického pohledu řemeslně dobře zpracovaná. Charakterizoval bych ji jako malý krok pro lingvistiku, netuším jak velký krok pro estetiku, ale rozhodně velký krok pro interdisciplinaritu.

Koncepce

Práce je od začátku koncipována empiricky a kvantitativně, což je v kontextu lingvistiky nepřekvapující, ovšem v kontextu estetiky neobvyklé, což znamená, že autor musel udělat spoustu netriviálních rozhodnutí, která před ním ještě nikdo nedělal. Přesto si myslím, že se úkolu zhostil dobře.

Za důležité považuji, že teoretická a praktická část jsou dobře propojené a druhá odpovídá na otázky kladené v první. Zároveň kladené výzkumné otázky jsou smysluplné a hodné pozornosti.

Práci bych si představoval trochu učesanější. Precizněji formulované hypotézy, jasné logické vyplývání z teorií atd. Kdo ale četl nějaké práce z estetiky, ví, že to v tomto oboru takto nefunguje a pokud chceme, aby práce byla interdisciplinární, není možné aspoň trochu neslevit z nároků na lingvistickou vědeckou studii. Nemůžete sedět na břehu rozbourěného oceánu a nemít sláný obličej.

Celkové hodnocení koncepce práce: výborně.

Metodologie

Práce je založena na kolokační analýze, což je v souladu s klasickou korpusové lingvistickou předstvou, že sématika výrazu se zobrazuje v typických kolokacích,

myšlenka asi nejvíc popularizovaná Sinclairem, ale známá nejmíň od Wittgensteina, dnes užívaná v NLP, kde se slova a jiné jednotky kódují pomocí embeddingů — vektorových reprezentací založených na typickém okolí.

Samotná metodologie je poměrně jednoduchá a snadno implementovatelná, ale to jen díky infrastruktuře ČNK, která existuje *právě proto*, aby studie tohoto typu bylo jednoduché udělat.

Práce se z velké míry točí kolem kategorizace, což není můj šálek kávy, zvláště když ona kategorizace je daná a priori a nevyplývá z dat (clusterová analýza atd.), ale v téhle situaci je to snad ospravedlnitelné.

Celkové hodnocení metodologie a zpracování dat: výborně.

Práce s odbornou literaturou

Práce se opírá o tyto tři pilíře: Platóna, jakožto zdroje hypotéz a autoritu, ke které je možné se vztahovat, Wittgensteina jakožto teoretickou záštitu metodologie (viz předchozí sekci) a nové studie na obdobné téma, ze kterých je možné čerpat metodiku a techniku. Autor cituje tam, kde je třeba, a je v tom přesný. Osobně oceňuji, že cituje i zdroje svých analýz konkrétními odkazy na infrastrukturu ČNK (strany 58–59).

Celkové hodnocení práce s odbornou literaturou: výborně.

Formální úroveň práce

Formální úroveň práce je nadprůměrná. Zde bych rád poznamenal, že práce byla původně stylisticky živější a zajímavější, než jsem jakožto vedoucí zasáhl a doporučil autorovi, aby ji upravil, aby stylisticky lépe odpovídala odbornému textu, což je mi zpětně trochu líto.

Autor v práci pracuje s formou *krásnx*, neboť generické maskulinum by bylo na mnoha místech textu matoucí a nefunkční.

Celkové hodnocení formální úrovně práce: výborně.

Celkové hodnocení

Předložená studie splňuje požadavky kladené na tento typ závěrečné práce. Navrhuji hodnocení *výborně*.

V Praze dne 29. 6. 2024

Jiří Milička v. r.
Ústav Českého národního korpusu FF UK